

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 44.

Vtorik 3. Rožnika.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blawniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po nevi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Gospod minister notrajnih opravil je z visocim razpisom od 20. t. m. pod št. 10,533 c. kr. državn. pravdn. namestnika Dr. Ernesta žlahtn. Lehmana za sodniškiga odbornika pri c. k. deželni komisiji za oprostenje zemljiš na Krajskim, in c. k. državn. pravd. namestnika Aleksandra Strangfeld za tega odbornika namestnika z pristavkam izvolil, de ostaneta oba tudi v dozdajnim uradu kot nadzornika (inspektorja) imenovane komisije.

Od predsedništva c. kr. komisije za oprostenje zemljiš.

Ljubljana 28. maja 1851.

Danes bo XXIII. del III. tečaj 1851 deželnega zakonika in vladniga lista za Krajsko izdan in razposlan.

Ljubljana 30. maja 1851.

Od c. k. vredništva deželnega zakonika in vladniga lista za Krajsko.

30. maja 1851 je bil XXIII. del, III. tečaj deželnega zakonika in vladniga lista izdan in razposlan, ki zapopade:

Cesarski patent 11. Aprila 1851, s katerim se izdajo odločbe zastran odveznega ali odškodnega zaloga (fonda), ki se za izplačanje kapitala odškodnine in za medčasno dajanje obresti (prihodkov) od odškodnih kapitalov za odrajtovala po zemljiški odvezi odpravljene ustanovi, in od 1. Novembra 1851 svojo djavnost pričeti ima. — Okoljni ukaz c. k. štajarsko-ilirskega denarstvenega deželnega vodstva 11. Aprila 1851. Prostost davšine žirov ali odstopnih listov, ki so na nakazih avstr. pr. narodne banke pisani. — Okoljni ukaz c. k. štajarsko-ilirskega denarstvenega deželnega vodstva 11. Aprila 1851, zastran razločka v dolžnosti davšine odrajtovali od sodnih izročb in družih o zapušinski obravnavi prepodanih uložb, doklad in prepisov rubrik, če je kdo pred umerl, ko je ta postava moč zadobila. — Razglas c. k. kr. dež. poglavarstva 28. Aprila 1851. Za vojaške zakone II. baže je treba dovoljenja pristojnske županije.

28. maja 1851 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju XL. del občnega državnega zakonika in vladnega lista od leta 1851 in sicer v edino-nemškem kakor tudi v vsih devetih dvojnih izdanjih izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 132. Razpis ministerstva kupčije od 1. februarje 1851, zadevajoč dvignenje frankiranja pisem med Avstrijo in poljskem kraljestvom.

Št. 133. Razpis ministra kupčije od 3. februarja 1851, zadevajoč prostost poštnine središnega vrada za ogledovanje svobodnega brodarenja na Padu.

Št. 134. Ukaz ministerstva uka in bogočastja od 29. aprila 1851, zadevajoč semestralna spraševanja privatnih učencov na gimnaziju.

Št. 135. Razpis ministerstva kupčije od 10. maja 1851, s katerim se razglazi, da se ima po najvišji odločbi od 19. aprila 1851 kilensko bandero v avstrijskih pristaniščih za poprijaznjeno imeti.

Št. 136. Razpis ministerstva kupčije od 17. maja 1851, glede naprave opravljenih vodstev na c. k. državnih železnicah in sicer v Pragi, Peštu in Gradcu.

Št. 137. Cesarski ukaz od 19. maja 1851, glede rabe §. 34 nove sodniške vstave od 14. junija 1849.

Št. 138. Cesarski ukaz od 19. maja 1851, s katerim se dvigne obstoječa postavna naredba, da je sodnik, ki je s stranko ali nje zastopnikom v pogodbenih razmerah najema ali dražbe, izjet izpeljave sodniškega opravila v državljanjskih pravnih zadevah te stranke.

Št. 139. Cesarski ukaz od 20. maja 1851, glede ravnanja pri odločbi začasne kazni za tiste hudodelnike, katerim se kazen odpusti, katero so jim porotne sodbe naložile.

Št. 140. Razpis ministerstva notrajnih oprav od 22. maja 1851, po katerem se vojaškim odstopnikom, ki stopijo v c. k. deželno žandarmerijo prva vložitev iz svojega (št. 68 organske postave za žandarmerijo, državni zakonik št. XII.) odpusti.

Št. 141. Cesarski ukaz od 23. maja 1851 po katerem se ravnanje na predloge posebnega polajšanja po porotnih sodbah spoznanih kazneni vredni.

Št. 142. Razpis ministerstev notrajnih oprav, vojaštva in denarstva od 25. maja 1851, glede vredjenja občin v tri odločene razrede po §. 28. najvišjega poterjenega predpisa o vkvartirovanju vojakov od 15. maja t. l. za podeljenje izbe za častnika na potih.

Št. 143. Razpis ministerstev notrajnih oprav, vojaštva in denarstva od 25. maja 1851 za začasno preskerbovanje vojakov na potih.

Dunaj 27. maja 1851.

Od c. k. vredništva občnega državniga zakonika in vladniga lista.

Danes se bo XXIV. del, III. tečaja 1851 deželnega zakonika in vladniga lista za krajsko kronovino izdal in razposlan, ki zapopade:

Št. 110. Razglas c. k. kr. dež. poglavarstva 23. maja 1851. Izpisanje od nj. veličastva z najvišjim sklepom, 19. marca 1851 dovoljene naklade na vse neposrednje davke v poravnanje stroškov za vkvartirovanje žandarmerije, za zdravstvo in delavšnico v upravnim letu 1851.

V Ljubljani 3. junija 1851.

Od c. k. vredništva deželnega zakonika za krajsko kronovino.

Austrijsko cesarstvo.

Terst. Kupčijska in obertnijska zbornica za mesto Terst bo te dni v življenje stopila. Nje načrt je že minister kupčije poterdil.

Krajska.

„Novice“ pišejo: „Ravno ko sim skrinjo po

Tebi*) poslanih reči prejel — piše g. Pirc — je bila moja hiša polna šolarčkov pa tudi odrašenih otročjih Indijanov, ki so berž kaj imeti hotli od tega, kar si mi poslal. Sosebno so hrepeneli po ličnih tablicah s podobami. Sadne peške, ki si mi jih poslal, so mojo staro lju-bezin do sadjoreje, kateri sim se mogel zavolj obilnih misijonskih opravkov skoraj popolnoma odpovedati, iznoviga obudile. Vse peške sim berž v zemljo na vert zakopal pod 5 čevljev globoki sneg, da jih bom na spomlad berž na vert vsejal. Nadjam se, da mi bo to spomlad za vertne opravila kaj več časa ostajalo, kakor sicer, ker mi je moj škof duhovnih pomočnikov obljubil, da mi bojo zavolj moje starosti, ki že pripomoči potrebuje, misijonske dela polajšali. — Drevesa, ki sim jih tukaj že sam izredil, mi donasajo že precej sadja — ali več del nezreliga mi drugi zobje pozobljejo, kar se bo tako dolgo godilo, dokler bo sadje tukaj še bela vrana. Breskva in drugo žlahtno sadje ne dozoruje tukaj dobro zavolj silniga mraza. Moje gospodarstvo obstoji le iz 2 kravic in obilo kuretine: s poljem se nisim mogel sam dosihmal veliko pečati. Ali polje mojih Indijanov se od leta do leto bolj razširjuje, in vsako leto veliko poljskih pridelkov donasa. Boljši stan mojih Indijanov pa je vzrok, da je verska iskrenost nekoliko bolj mlačna postala in da se razvade Evropejcev med njimi širijo. Poslednjo nedeljo sim vunder zopet veselje doživel, da je prišel iz daljniga Menominskiga naroda — 200 milj delječ en ajdovsk mladeneč k meni, da sim ga kerstil. Scer sim prav zadovoljin, ako le vse tiste sv. katolški veri ohranim, ktere sim ji skozi toliko let pridobil. — Grozno merzlo zraven tega pa vundar zlo spremenljivo vreme letašnje zime napravlja tukaj mnogo prisadnih bolezin, ktere s homeopatiko srečno ozdravljam, kar mi serca mojih Inoijanov močno naklonjuje. Pred 5 leti sim vsim svojim bližnjim Indijanam kože stavil in jih tako hude kozne kuge rešil, ktera jih je scer zlo morila, po belih Evropejcih tu sem zanešena. Sedaj me moji Indijani, prepričani dobrote stavljenih koz, vedno prosijo, da bi jim kože cepil — ali dobre vcepnine (Impfstoff) mi manjka. Morebiti mi zamoreš ti, dragi prijatelj! kakošne iz Krajskiga poslati. — Scer ti zamorem z veseljem naznaniti, da sim, čeravno se mi že nadloga starosti napovedujejo, vedno zdrav, in da tukaj med svojimi prostimi Indijani prav zadovoljin živim. Ravno to tudi tebi, dragi prijatelj! iz serca želim, kakor celi domovini vse dobro“ i. t. d.

(Novice.)

Koroško.

U cestnih zadevah so bile na Koroškem dosada četere misli: eni hočejo občno popravo vsih cest, drugi da naj se Ljubel prevrta, tretji želijo brodarstvo po Dravi, četerti železnico. Kar so prebrisani mozi prerokovali, da je te razdor prvi in naj boljši pot od vsih teh imenovanih reči nobene ne doseči, se je

*) Gospodu Šmidu iz Šiška.

res poterdilo. Ravno je prišlo od ministerstva, da državna denarnica ni u stanu, ne Drave za brodarstvo poravnati, pa ne tudi železnice staviti. Tako nesloga tlači pri vsih rečih in zadevah, tudi pri narodskih; zato brati Slovenci! ne nekteri Gajčico drugi Bohoričico, — ne nekteri nove, drugi stare oblike: vsi složno in bratovsko! —

* Dobro še vemo, da je gosp. dr. Ivan Kleemann naj prvi v Celovcu očitno rekel, da slovenski jezik mora za vse rodjene Slovence postati obligatni predmet. Kar se je tudi — bodi Bogu, in vsim, ki so k temu pomagali, hvala in slava! — res zgodilo. Prosimo i tudi upamo, da gosp. dr. Kleemann tudi tamen pri ministerstvu — na tako imenilnej stopnji — Slovencev ne bode pozabil. Mesto gosp. dr. Kleemanna pride za uda deželne šolske oblasti, in za začasnega gimnazialnega ogleda na štajerskem, Kranjskem in Koroškem — vodja Mariborskega gimnazija, gosp. Miroslav Rigler. Po licu tega gospoda ne poznamo, — ali kar nam časopisi, prijateljski listi, in njegovi znanci od gosp. Riegler — ja povedo, je tako veselo, da se smemo mi Slovenci od tega novega inšpektorja vsemu dobremu nadati. Gosp. Riegler je sicer rojen Nmec ali visokučen in pravičen mož, iskreni prijatelj Slovencev. Za to naj doni slava gospodu grofu Thun-u! (Bčela.)

Istrija.

V občini Belaj, pri Paznu, je 22. maja brat brata s hudobnim namenom umoril.

Oba brata Tomazo in Antonio Určič sta se od otročjih nog vedno prepirala in kavsala; Antona, mlajšega so žandarji zavolj tacega prepira v Pazen peljali in zaperli; ko spet domu pride, sklence starši brat ga s pota spraviti. Anton pride 22. maja, zvečer ob sedmih s senom na herbtu z polja; naenkrat ga Tomaz napade in ustrelji, da se zgrudi. Ko morivec vidi, da rana ni smertna, ječečega brata z besedami: „Se nimaš dosti?“ s samokresom kterega je pri sebi imel, v persi ustrelji.

Anton Určič je še tako dolgo živel, da je morivca naznanil, kterega so že zjeli in sodništvu izročili.

Štajarska.

Na Semeringu dela zdaj 13,000 ljudi na železnici!

Horvaška.

„Agramer Ztg.“ piše, da se bo začela železnica od Zidanega mosta v Zagreb te dni delati.

Ministerstvo kupčije je v ti namen 3 milijone goldinarjev dovolilo. Zagrebški kolodvor bo stal pri Černomeru.

* Stanko Vraz, ki je za jetiko umerl, je bil rojen štajarc, še le 40 let star. K pokopališču ga je spremila neizmerna množica z baklami. Njegova naj imenitna dela so „Djulabie“, „Gusle i tambura.“ Na njegovem grobu je gospod Berlić govoril, ki je na njegovo literarno življenje lepo opomnil. Stanko Vraz je bil izurjen v vsih slavenskih in drugih imenitnih evropskih jezikih; zapustil je še precej nenatisnjenih del, ktere je ilirska matica sprejela.

* Na dalmatinski cesti med Mali-Halan in Obrovacem so 27. maja poštni voz zropali; roparjev je bilo 22, ki so iz zatišča na voz streljali. Žandar, ki je s pošto šel, je meritev obležal, drugi je bil ranjen, kondukteur je skočil z ceste čez škarpo in se je na tako vižo rešil. Bilo je ravno opoldne; poštni voz z vsim, kar je bilo v njem, so roparji vzeli, pa več ni bilo v njem kakor kakih 500 goldinarjev, malo popred je šel poštni voz po tej cesti, ki je kakih 100,000 saboj peljal.

* 1. t. m. je bil v Zagrebu velki zbor društva „za jugoslavensko povestnico“. „Narodne

novine“ omenijo, ko ti zbor napovedo, da se bo v mnogih velevažnih rečih v zboru govorilo in toraj povabijo, da naj mnogo prijateljev društva k zboru pride.

* „Narodne novine“ naznanijo, da bo na Hervaškem skoro finančna straža v življenje stopila in za obderžanje mira in večje varnosti redarstvena straža za mesto Zagreb in njegovo okolico.

Avstrijska.

Ministerstvo uka je ukazalo, da ima vedno k spraševanjem v ljudstih šolah vradnik zadevajoče politiske okrajne gosposke priti.

* Šolski predstojniki se dobili naročilo, ministerstvu uka potrebne vravnave šolskih zadev svetovati, da se bodo zamogle pretresti.

* Poveljniki raznih avstrijskih vojaških oddelkov so se v Olumucu zbrali.

* Novi minister Baumgartner je že začel nove opravila opravljati. Glasno je izrekel, da se bo poti deržal kakor njegov sprednik. Bruck se bo čez 14 dni v London podal k obertniški razstavi in se potem v Terstu vselil.

* „Wiener Ztg.“ prinese pregled vsih deržavnih dohodkov in stroškov poslednjih šest let.

Vsih deržavnih dohodkov je bilo in sicer:			
v letu	rednih	nerednih	
1845	160,566,323	—	gld.
1846	164,236,758	—	„
1847	161,738,181	—	„
1848	121,819,625	—	„
1849	145,189,534	4,427,588	„
1850	177,288,466	14,007,991	„

Vsih deržavnih stroškov je bilo in sicer:			
v letu	rednih	nerednih	
1845	151,370,510	21,889,071	gld.
1846	157,055,913	23,057,972	„
1847	158,969,991	50,171,510	„
1848	147,978,573	38,700,319	„
1849	158,646,093	130,821,955	„
1850	176,304,722	92,153,358	„

Toraj se je dolga storilo

v letu	gold.
1845	12,693,258
1846	15,877,127
1847	47,403,350
1848	64,859,861
1849	139,850,916
1850	77,161,623

Tedaj skupej za 357,846,135 gold.

* Novo izvoljeni minister kupčije, obertnije in javnih stavb je zvoljen za predsednika c. k. znanstvene akademije.

* Ministerstvo uka je šolskemu svetovavcu požunskega okroga slovaške šolske knjige v pretres poslalo, da jih bo pripravne storil za drugi natis.

* Vredništvo „Videnskega dennika“ in Vesne“ je po odstopu gospopa Votka, gospod Jreček „prevzel.“

* O novem ministru, gospodu Baumgartnerju piše „Vidensky dennik“: Vitez Baumgartner je na južnem Českem rojen, Nmec po rodu. Bil je profesor fizike v Olumucu in potem na Dunaju, kjer je izverstno učno knjigo spisal, po kterej so na Avstrijskem sploh učili. Potem je bil zvoljen za vodja c. k. fabrike, v kterej porcelan delajo. V letu 1848 je bil kratek čas minister javnih opravil in mesca oktobra je bil oddelkni vodja ministerstva kupčije. Ko se je deržavno svetovavstvo sastavljajo, je bil med prvimi k tej časti poklican.

* Misionar, dr. Knoblechter je te dni Dunaj zapustil. 16. duhovnov se je oglasilo, ki hočejo z njim iti, al on jih je za zdaj le polovico zamogel saboj vzeti. 12 oseb ga na popotovanju spremljuje.

* Gospod Teodor od Karajan je bil v c. k. akademii znanstev na Dunaju 28. maja za namestnika predsednika zvoljen.

Česka.

20. maja je imelo društvo „českega muzeuma“ velki zbor. Knjižnica društva šteje zdaj 26,526 tiskanih knjig in 1162 rokopisov. Dohodki društva so znesli poslednje leto 46,541 goldinarjev.

* Bakunina, od kterega se je slišalo, da je bil na Rusko poslan, so le v Krakovo peljali, od kodar ga bodo v terdnjavo Munkač poslali.

Moravska.

Pruski kralj ne bo prišel v Olumuc k posvetovanju, pa saksonski in bavarski kralj bi znala se tje podati. Govori se tudi, da se bo po tem na Dunaju kneški shod pričel in tam vse sklepe Olumuske popolnoma doveršil.

* V Olumuc je prišlo te dni 86 avstrijskih generalov.

* V „Moravske nov.“ se piše, da krog Proznica, Přemišlovica itd. kolera hudo razsaja. Samo v Přemišlovicu je v malo dneh 65 oseb za kolero umerlo.

* Njegovo veličanstvo, ruski car je prišel 28. maja pol šestih popoldne v Olumuc.

Austrijski car je visocega gosta na kolodvoru sprejel.

Koj po prihodu mu je cesar predstavil avstrijske generale.

Ogerska.

Iz Nyiregyhace se piše, da je ondi 10. maja tako toča šla, da je več otrok potokla, da so cele tedne ležali.

Slovaška.

Novo izvoljeni škof Banske Bistrice, Mojzes je za vsako spisano slovaško knjigo za šole 100 goldinarjev obljubil podariti.

Serbsko.

Žito v Banatu prav lepo stoji. Ako Bog da, bo žita na kupe.

Galicia.

„Vidensky dennik“ naznani geslo novega proroka iz Galicie, kterega so popred za šuntarja naznanili. Glasi se takole: „Dolžni smo se ljubiti in eden drugzega bratovsko podperati. Žganja ne pite, ker škodje zdravju in je vzrok prestopkov. Z gospodi in vradniki se ne prepirajte, ker to ne rodi nič dobrega. Jaz moram vam resnico govoriti. Ako bi molčil, bi ne mogel miren biti, in zavolj tega moram neprestano k vam govoriti in na terge in od kraja do kraja hoditi, da vas podučim. Ako bi bil tudi zavolj tega terpinčen ali celo umorjen, govoriti vendar le morem; ker to mi notrajni glas zapove. Takih prorokov, ki ljudi k dobri volji, k delu in bratoljublju opominjajo, je sedem in sicer raznih stanov in na raznih krajih. Pridemo včasih skupej in se koj spoznamo. Ljudje se nam smejaajo, nas sovrazijo in za norce imajo, in to zavolj resnice, o kterej govorimo. Kar zadene javne zadeve, se bodo le takrat poboljšale, ko se bodo ljudje poboljšali in eden drugzega ljubili.“

Tuje dežele.

Bosna.

Hercegovina je od Bosne ločena; Izmael paša je za deželnega poglavarja postavljen.

* Iz Bosne se piše 23. maja v Reichsztg. sledeče:

Že dolgo nisim zamogel iz te vboge dežele vam pisati. Med tem so obmolknuli topovi, in vstaja je bila srečno v blagor nemohamedanskih prebivavcev zaterta. Do zdaj je Krajna skorej v vsih vstajah zoper nekrajne vezirje zmagała, toraj si zamorete misliti, kako so Turki pobiti, da jim je ta poslednja vesolna vstaja spodletela in da jih Omer paša zdaj ostro kaznuje. Veliko število — okrog 500 — bosniško-mahomedanskih aristokratov vidimo zdaj

vsak dan v Travniku oklenjenih naj ležavniša dela opravljati, kakor: kopati, kamnje nositi itd. Njih nekdanji pogum jim je za zdaj vpadel, se bi pa kmalo spet pokazal, ako bi se priložnost našla, stare predpravice in navade spet vpeljati. Takih priložnost pa na Turškem nikdar ne manjka. Če je tudi Omer paša punt vdušil, se bodo pri civilni vravnavi v Bosni in na celem Turškem nezmagljivi zoperstavki pokazali. Sled se že zdaj jasno kaže. Starodavni značaji, navade in šege se tukaj skor ne zamorejo zatreti, ker Turki za poprave nikakor niso, vradniki so stari vladni osnovi zvesti, delajo svojoglavno in se dajo podkupiti. Tako so Turki harač (davek od oseb), akoravno se je to vnovič povsod prepovedalo, pobirali namesti da bi bili to dušni pastirji storili, kakor je vlada zapovedala. Mitniki col po svoji volji pobirajo in plačilnih listov ne odrajujejo. Vsak vradnik le na to gleda, kako bi za svojo mošnjo skerbel; za blagor dežele vradnikom ni mar, in tako ostane pri starem. Starokopitna stranka ima pa v Carigradu, kakor po celem carstvu se vedno mnogo zastopnikov in prijatlov. Za vpeljavo transimata se zdaj vse stori, pa pomanjkanje volje in stanovitnosti bo marljivost kmalo ohladilo.

Nagli sklep v Carigradu storjen loči spet Hercegovino od Bosne in Izmael paša iz Prizrena pride v Mostar na mesto Ali pašata Stolčevića za vezirja. To ravnanje ni bilo koristno, ker mnogo več denarja potrosi in predstvo se nobeno nikjer ne pokaže.

Omer paša je zdaj v Travniku, kjer stoji glavna armada, on se pripravlja, kakor se sploh govori, zoper Černogorce se dvignuti, to deželo zopet Turkom podvreči, če se bo pa to lahko zgodilo se, praša. Ker se Seraskier zavolj mnogih opravil ne more sam v Sarajevo podati, je poklical vezirja Hairedin pašata s celim svetovavstvom za nekaj časa v Travnik, ker niso le računali, ki se imajo storiti, in vradniki izvoliti, ampak tudi manj zadolženi vjeti, ktere niso v Carigrad poslali, bodo tukaj svoje sodbo zaslišali. Travnik je zdaj prenapolnjen z ljudmi, komaj in le sila revno stanje se dobi. To mesto se podera, akoravno so do zdaj vezirji v njem stanovali, s Sarajevim se ne more nikakor meriti, tudi je poletni nezdravo, kjer je zaperto in neznažno. Pravijo, da bodo zopet vezirji v njem stanovali, akoravno je bilo pred nekterimi mesci pravo glavno mesto, Sarajevo, po posebnem fermanu za to odločeno. Tega je gotovo starokopitna stranka mnogo kriva, ker še pod poprejšno vlado so Turki vezirja vedno v Travniku obdržati znali, da je mogočno in veliko mesto Sarajevo nezadržano svoje naklepe izpeljati zamoglo.

Omer pašatu ki bi zlo, kterege na Turškem vidi, v korenini zaterl, akoravno ima veliko moč, vendar nezmagljivi zoperstavki pot overajo, vravnavo prav v življenje vpeljati, on dobro vidi, da je pravi napredek nemogoča stvar in vsak dan se bolj pripriča, da so mu celo prijatli nezvesti. Ako tudi upamo, da tukaj popravami pot pripravljamo, se vendar kmalo pokaže, da smo v zmoti.

Kjer se celo javno življenje na Koran in njega velike razvade upera, se tudi od poprav ne more govoriti, staro poslopje se mora z dnu podreti, in novo na novej podlagi postaviti.

Černagora.

Iz hercegovinske meje se piše sledeče o zadevah Banjanov, Grahovljanov in Černogorcev.

Meniha Teodozija Mickovića je Hairedin paša v Banjani poslal, da bi zastale davke pri ondašnjih prebivavcih pobral, kar se je v Banjanim brez upora zgodilo. Kaj da se bode v Grahovem zgodilo, se ne ve, kjer vojvoda

skalograd, kjer se je že popred Turkom branil, vterduje. V Černigori lijejo krogle in smodnik pripravljajo. Sicer je pa vse mirno.

Nemška.

V „Czas“ se piše, da se bo na reki Renu vojaški oddelk, obstoječ iz avstrijskih, pruskih in drugih vojakov nemške zveze postavil, ki bo pripravljen, ako bi se na Francoskem kaj pripetilo, na noge stopiti.

* „Pr. Z.“ poterdí vradno srečno porazumljenje pruske z rusko vlado, in naznani, da shod v Varšavi ne žuga vstavnemu napredku Prusije in da ne gre se zoper Francosko zjediniti, da bi se z oboroženo roko republika zaterla.

* Na Pruskem se govori, da se bo pruska vlada spet pomnožila in da se bo vojaški oddelk, ki bo obstal iz 120,000 vojakov na mejo Schweize postavil, h kteremu oddelku bo dala Porusija 36,000 vojakov. „Preuss. Zeitg.“ pravi, da na teh govoricah ni celo nič resnice.

Francoska.

„Oest. Corr.“ piše. Previdnost ne bo in ne more dovoliti, da bi se človeštvo še enkrat v globočini potreslo, in mi sicer prvih dogodb na Francoskem ne pričakujemo brez skerbi, pa pogum nam ni upadel.

* Girardin je v francoskem narodnem zboru obetal, da boj po mestnih ulicah ne bode zastal, ako pride republika v nevarnost.

* Predsednik republike je naznanil, da ga okoljšine silijo, armade ne pomanjšati.

* Na Francoskem je vse vedno bolj za republiko vneto in predsednik ima vedno manj sočutja, clo pri vojaki, akoravno jih vedno gostuje.

* V narodnem zboru na Francoskem se silno pripirajo. 24. maja je o postavi oboroženja deržavljanov velik vihar vstal med raznimi strankami.

* Na Francoskem se dan na dan bolj hude znamenja prikazujejo; gotovo je, da se je skrivno društvo ustanovilo, kterege naloga je, vojake moriti (to se tudi na Laškem vidi). Morivec v Chalou je pred smertjo še enkrat rudeči republiki „živio“ zavpil. — Predsednik republike se je 2 uri z Lamartinom pogovarjal; hudo znamenje. — Delavci so se začeli puntati in svoje gospode ropati. Beguni v Londonu marljivo po pismih k puntu opominjajo. Iz Pariza se jim odgovarja, poterpite, bratje, poterpite, dogodbe se bolj naglo motajo, kakor menite. V treh mescih vas tukaj pričakujemo. Mazzini se za laške dežele trudi in zavolj tega se bo v Rimu posadka pomnožila. Glavarji italianske propagande so nanagloma Marseile zapustili in se v Genuo podali. — Predsednik republike se meni zoper volitno postavu dvignuti.

Laška.

Vojaški minister Piemonta naznani, da potrebuje ob času mira 45,000, ob času vojske pa 90,000 vojakov.

* Bavarski kralj je njegovo svetost, papeža obiskal. Po mestu Rimu močne patrole hodijo. Več oseb je bilo ranjenih, od koga, se ne ve. Sumljive hiše se preiskujejo, v njih je mnogo orožja.

* Sicilia je edina dežela na svetu, ki v razstavo v London celo nič ni poslala; tudi iz Nepala je sila malo ali clo nič tje prišlo.

* Iz Piemonta pravijo novice, da se povsod novim velikim davkom ustavljalo. V okraju Bizza je vse napeto.

Angleška.

V angleški razstavi je demant, naj večji na svetu, ki je 20 milj. goldinarjev vredin. Angličani so ga v Indii v boju uplenili. Zavolj posestva tega demanta so v Indii večkrat vojske vstale. Da ga ne more nobeden v raz-

stavi ukrasti, leži v odpertej omari, ki se pa naglo zapre, ako bi se kdo te omare le količkaj dotaknul in na tako vižo je dobro zvarovan.

* Mestno svetovavstvo Londona je sklenilo lord Palmerstona prositi, da naj se z vso močjo potegne za osvobodjenje Košuta in njegovih tovaršev.

* V „Triester Ztg.“ se piše iz Malte, da misli angleško brodovje v Malti ostati, da se dogodbe, ki imajo na Francoskem ostati, razrešijo.

Portugalska.

Saldanhata so 12. maja v Lizaboni pričakovali, kamor je razglas poslal, v kterem pravi, da ima kraljica ostati, vstava se pre narediti, volitve biti v resnici svobodne.

* Dekret, s kterim je bil portugalski kralj višjega vojaškega poveljstva odvezan, se glasi: Previsoki in premogočni gospod Ferdinando, kralj portugalski, vojvoda Sachsen-Koburg-Gotha, verhovjvoda, general in oblastnik armade, moj preljudi, prečasteni in predragi soprug. Jaz, Dona Maria, kraljica portugalska itd. se priklonem pred Vašim veličanstvom, kakor pred osebo, ktero naj bolj ljubim in častim. Prošnji, ktero ste mi predložili, se udam in Vas odvežem višjega poveljstva armade, ktero sim skerbi Vašega veličanstva po dekretu od 17. oktobra 1846 izročila. Previsoki in premogočni vojvodjevič in gospod Don Ferdinando, kralj portugalski, vojvoda Sachsen-Koburg-Gotha, moj preljudi, prečasteni in predragi soprug, naj nebesa svitlo osebo Vašega veličanstva v svoje varstvo sprejmejo. Maria.

* Portugalski kralj je svoje kraljestvo zapustil in se na svoj dom podal, da ne bo vidil Saldanhata v Lizabono priti. (Pozneje novice tega ne poterdijo).

* Telegrafsko naznanilo poroči, da je Saldanha v Lizabono prišel, kjer ga je ljudstvo s slavljem sprejelo.

* Saldanha je ministerski predsednik, Pertema minister notrajnih oprav, Lopec sodništva, Manzini denarstva, Artegus zunajnih zadev.

* V Lizaboni sta kraljica in kralj z ljudstvom vred Saldanhata lepo sprejela. Njegovo geslo je: Pravica, svoboda, red in nrvnost in s tem naznani prerostvo Portugalskega.

Bukovina.

Bukovina ima 186 štirjaskih mili, prebivavcev je imelo po popisovanju konce leta 1850 in sicer rojakov: rimskokatolčanov 32,673, gerskokatolčanov 9754, Gerkov pravoslavni 311,149, armencov 1,629: evangelčanov 6672, reformiranih 574, lipovancev 2110; judov 14,618. Skupej 379,179, med temi je ženskih 190,689. Tujcev iz notrajne deržave je bilo 6,154, iz zunajnih deržav 95; tedaj vsih skupej 385,428. Po narodnosti so Nemci, Romani, Rusini in judi. Politiska razdelitev dežele obstoji iz deželnega poglavarstva, 6 deželnih okrajnih poglavarstev, 292 samostojnih občin. Vojaška okroga sta dva.

Turška Serbska.

Časopis „Vojvodjanka“ ki je bil zavolj tega na Serbskem zatert, ker je obrekovavstvo ncega Karasinia zoper Deszia razodel, sme spet na Serbsko, Karasinia so pa, ko se je na tako vižo njegovo obrekovavstvo zvedilo, iz Serbskega zapodili.

Amerika.

V Ameriko se vedno bolj Evropejci preseljujejo. V prvih štirih mescih lanskega leta je prišlo iz Evrope 36,556 oseb v New-Jork, letas pa v prvih štirih mescih 66,713.

LEPOZNANSKI LIST.

U r a.

Brez nehánja bijes
Vence groba viješ
Ura nam iz dni!
Le uhajaj ura,
Kar rodi natúra
Vse enkrat mini.

Berž ko smo rojeni,
Notri v grob zeleni
Z nami si ves čas.
Leta so minula,
Roža se osula,
Ti si še pri nas.

Spremljaš naša dela,
Britka i vesela;
Spremiš jih v pokop!
Kadar nam veselje
Serca spolni želje
Ti ga pahneš v grob.

Ako srce poka,
Tvoja terda roka
Bije brez miru.
Serca elast i rane
Tebi so neznane,
Nimaš tu domu.

Kmetu up naj bolji
Ti končaš na polji,
Ko zbudíš vihar.
Kadar ploha suje
Upa nag zdihuje
Te roti čolnár.

Kdor se v slji spozábi,
Tvoja roka zgrabi
Ga brez milosti!
Tvojim se udarjem
Revežem cesarjem
Vstavljat' ni moči.

Grehe, hudobijo,
Ki zaperti spiyo
V skritem dnu sercá,
Vse o svojim časi
Jezik tvoj razglasi,
Vse na znanje dá.

Tvoja pesem kliče
Iz grobov merlice,
Tvoja pesem spet
Černi grob zapahne,
Kadar jutro dahne,
V zori plava svet.

Brez nehánja bijes
Vence groba viješ,
Ura nam iz dni!
Kmalo boš odbila
V hladno perst spremila
Naše boš kosti.

Bila boš nad nami,
Ali gluho v jami
Večno bo uho!
Ko boš zadnjič bila
Zopet poročila
Z duhom boš teló.

Nestor, prvi ruski letopisec.

Nestor, oče ruske dogodivščine je živel na koncu jednajstega in na začetku dvanajstega stoletja, in sicer kot mnih v Peščerskem samostanu v Kievi.

Gotovo je, da so Rusi tisti čas drugim narodom zavolj svoje hrabrosti in zmago nad svojimi neprijatelji že poznani in od njih veliko spoštovani bili. Pa pri vsim tem so ruske dogodbe tujcem skorej nepoznane ostale. Kar so namreč bizantinski, nemški i francoski zgodopisci od njih pisali, je bilo kratko in sila nerazumljivo.

Zatoraj se moramo veseliti, da jednega domačega letopisca poznamo. On počenja svojo dogodivščino od začetka ruskih knezovin. Ravno v tem se razlikuje od poljskih, švedskih in islandskih zgodopiscev, ki so zgodbe tisuč i še več lét pred njimi smélo popisovali, ako-

* Pečera ali peščera votlina, podzemeljska hodba. Pečerski samostan je tedaj toliko ko samostan s katakombami.

ravno so komej to dobro vedéti mogli, kar se je nedavno pred njimi zgodilo. Zatorej so začetki njihovih dogodivščin menj verjetni i sméšni. Takega kej pa pri Nestoru ne najdemo.

Njegovi učenosti se imamo zahvaliti, da je starejša ruska dogodivščina bolj verjetna i jasna ko vse povéstinke ostalih narodov sévernih.

Njegov létopis so Rusi vselej visoko spoštovali. To se iz tega vidi, ker nekteri cerkveni spisi od njega s hvalo govorijo i ker je življenje tega letopisca u pateriku slavnih možev pečerskega monastira kakor tudi v življenji svetnikov popisano.

Življenje tega, večne slave vrédnega moža nam ni tako poznano, kakor bi želéli.

Obéno se misli, da se je okoli léta 1056 v Béeleozzerji rodil. Ko je bil 17 lét star, je kakor sam piše, v samostan stopil, kjer je čez 40 lét živel.

On počenja svoj létopis od léta 858.

Vse kar pripoveduje, popisuje po stopu (rédu) lét. Od l. 879 popisuje vse obširnejši i piše tako točno in določno, da se lahko vidi, da on ni samo po ustnih pripovéstih pisal, ampak da se je pri spisovanji svojega létopisa tudi drugih verjetnih knjig i napisov posluževal.

Zatorej pa je Nestor zavolj verjetnosti, obširnosti in starobilosti naj prvi med vsimi drugimi slovenskimi letopisci.

(Poleg Lumira.) (Bčela.)

Rodoljubi.

Igra v treh djanjih iz českega.

(Koniec.)

Dvanajsti nastop.

Dragotin. France. Škander. Prejšnji.

Dr. Očika, vojaki idejo (gredo).
Fr. Vojaki, in jih je na moč veliko.

Berl. Ne kričita, fanta, sicer korobač vza-

mem.
Dom. Sta to vaša otroka?
Berl. Sta, blagorodni gospod; naj stariši pa stoji pred neprijateljem.

Dom. To je lepo —
Berl. On je šel sam.

Dom. Tim veči zasluga za-nj
Berl. Postavite (vstopite) se, fanti. Tu pogledjte, blagorodni gospod, kako to stoji kakor piščali v orglah. Pri moji veri, ko bi bili veliki, morali bi vsi pred neprijatla. Ko dorastejo temu tako ne uidejo. Jaz sem jim dal vže tudi koj pri kerstu te imena, ktere imajo v izgled zmiram pred sebo imeti.

Dom. In kake so te imena?
Berl. Naj staršemu je ime Jožef. Ime tistega slavnega vladarja, kteri z pameti Slovincov nikdar ne zide in kteriga tudi prihodni veki vedno velikiga imenovali bodo.

Dom. In tale?
Berl. Dragotin (Karl).

Dom. To ime je nosil Cesar rimski in kralj Česki, oče svoje domovine.

Berl. Tu imate, blagorodni gospod, Frančiška.

Dom. O našem dobrotljivim vladarju ni treba nič govoriti; njega slava bode večno cvetla. — Ste-li pa tudi prepričani, da imajo serce k vojaškemu stanu?

Berl. Le poprašajte jih.
Dom. (praša Dragotina) Kaj pa bodeš?

Dr. Jaz bi bil nar rajši vojak, da bi le mero imel.

Dom. Počakaj, tudi to bode — In ti?
Fr. Jaz se znam boriti; svojega brata koj veržem, desiravno je veči. Jaz ne bodem nič družega, kot vojak; toda na konju.

Dom. Za to je še dosti časa. (prime Škandra za roko) Ti morda nečeš biti vojak? Ti si še majhin. —

Berl. (se je veselil, da otroci tako odgovarjajo) Le prašajte ga.

Dom. Kaj pa ti hočeš biti?
Škand. General.

Dom. Koj general? — Kaj škodije! Kako pa ti pravijo?

Škand. Škander.

Dom. (si nekaj zaznamuje v pismenci) Z vsih otrok bodo enkrat dobri vojaki, ker imajo vže v nežni starosti junaške misli. Jaz sam bom za to poskerbel, in oznamim vaše domo- in rodoljubje pri dvoru.

En kmet. (pride) Je vže prepreženo.
Dom. Prav. Z Bogom mili ljudje! Jaz hitim s svojim oznanilom. Ohranite to ljubav do svojega vladarja; pod njegovim varstvom ste na svetu naj srečniši. (odide)

Vsi. Bog vas spremljaj, blagorodni gospod!
Berl. (ga ide pospremit).

Mikt. Slava, slava dvoru Avstrianskemu!
Radujmo se, da ostanemo Slovinci; zakaj davno vže nas je hotel Francozki narod si podvreči, ali naša varnost (zvestoba) je veči, kakor njega zvitost.

Berl. (se verne) Otroci, hitro kadar smo tu tako skupljeni pojdemo na vert, jaz sem tam vže davno vse potrebno pripravil za slavnost zmage. Dragotin, France, idita naprej, naj se vse naredi, kar sem ukazal. Jaz nevem, kje mi stoji glava, od veselja. Danas bodem pil, danas bodem pil! Vi ste vsi moji gosti.

Moz. Jaz tudi?
Berl. Tudi, in vsak, kdor se z nami raduje.

Moz. Jaz se radujem kakor se spodobi.

Berl. Lesen je, kdor se ne raduje; zdajavec, kdor Boga vroče za to slavno zmago ne zahvali. Meščani ne smejo misliti, da mi nič ne vemo. Oni bodo hiše razsvetlovali, in jaz razsvetlim svoj vert; tam se bodemo vsi veselili, in s tim dokazemo, da smo verni podložni, in pravi rodoljubi, ki se za srečne imamo, da imamo tako dobrega cesarja, kteri le v naši sreči svojo lastno išče.

Vsi. To je res. (hočejo iti)

Trinajsti nastop.

Jožef, in nekoliko brambovcov.

Jož. Oče!
Marj. Za Boga moj Jožef! (ga objame)

Berl. Jožef! ravno prav (o pravem času) prideš.

Vsi. (se k njemu drenjajo in ga pozdravljajo) Bog te sprimi! (Bog vas sprimi)!

Marj. Kje pa si se ti vzel, sin?

Jož. Jaz sem poslan v mesto po obleko.

Berl. Si bil pa vže pred neprijateljem?

Jož. Kaj pa da sem bil.

Ter. In nisi ranjen?

Ton. Si srečno odšel?

Jož. Srečno! Jaz sem bil pri ti veliki neprijateljski bitvi, kjer smo štirideset tisuč neprijateljev poterli.

Berl. To me veseli! To mi moraš vse na tanjko razložiti. Zdaj pojdi z nami, mi praznujemo to novo slavno zmago. Bog je naš orožje blagoslovil, mi ga bodemo za to zahvalili. Pojdite! (oni odidejo.)

Štirnjasti nastop.

(Večer.) Vert različno okinčan; po drevesih barvno lampe in svetilnice, v sredi vrata s hojami, v njih oltar na katerem presvetljena in ovenčana imena F. J. I. (Franc Jožef I.)

(V trenutku zagrome bobni in trobente in se prične godba. Deset deklic in deset fantov izide in pred oltarjem pleše. Berluzga, njegovi gosti in domači in drugi gledajo. H koncu plesa otročki obstopijo oltar in kličejo vsi:)

Živio naš naj milostljiviši otec Franc Jožef I.

Zmes.

„Vidensky dennik“ piše. Nidavno, kar smo naznanili, da je bil lekarju Vojtehovskemu postavljen spominek še ob času njegoviga življenja; zdaj zamoremo pristaviti, da je ti lekar v Kazanu kakor profesor kitajske in mandžurske literature na tamošnjem vseučilišču v letu 1850 umerl.

Ces. kralj. loterija.

Naslednje številke so vzdignjene bile:

V Terstu 31. velikiga Travná

9. 69. 64. 19. 75.

V Gradcu 24. velikiga Travná:

44. 73. 86. 59. 70.

Na Dunaju 10. velikiga Travná:

9. 35. 12. 30. 73.

Prihodno srečkanje bo v Terstu 14. in 25. Rožnika v Gradcu in Dunaju pa 7. in 18. Rožnika.